

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Vyučovanie o Európe – vypracovanie súboru nástrojov pre školy**(stanovisko z vlastnej iniciatívy)**

(2019/C 353/09)

Spravodajca: **Gerhard RIEMER**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	20.2.2019
Právny základ	článok 32 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušný orgán	sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo (SOC)
Prijaté v sekcii	8.7.2019
Prijaté v pléne	17.7.2019
Plenárne zasadnutie č.	545
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	191/4/6

1. Závbery a odporúčania

1.1. EHSV považuje **Parížsku deklaráciu** z roku 2015 ⁽¹⁾ a **odporúčanie Rady** ⁽²⁾ z roku 2018 za **jasný mandát od členských štátov podporovaných uznesením EP z roku 2016** ⁽³⁾, aby sa vyučovanie a získavanie vedomostí o Európskej únii pevne zaradili do politického programu. Ide o nový východiskový bod pre presadzovanie európskeho rozmeru vyučovania a poskytovanie potrebnej podpory pedagogickým pracovníkom.

1.2. EHSV sa domnieva, že do určitej miery existuje **nedostatok informácií v oblasti vzdelávania**, pokiaľ ide o všeobecné chápanie **úlohy EÚ** a jej vplyvu na každodenný život európskych občanov. Napriek zlepšenej účasti – zo 42,61 % (v roku 2014) na 50,95 % (v roku 2019) – výsledky nedávnych volieb do EP ukazujú, že je stále veľmi potrebné informovať a vzdelávať ľudí od útleho veku o Európskej únii.

1.3. EHSV požaduje **nový impulz pre činnosť v oblasti vzdelávania o EÚ**. Chce využiť príležitosť, ktorú ponúka obnovenie EP, EK a najmä vymenovanie nového komisára pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport. EHSV je presvedčený, že osobitné zameranie na vzdelávanie mladých ľudí sa musí považovať za nevyhnutné pre postupný rozvoj skutočného európskeho občianstva potrebného na vybudovanie silnej Európskej únie.

1.4. EHSV sa **dvomi novými stanoviskami snaží čo najviac zamerať na vzdelávanie o EÚ (SOC/612⁽⁴⁾) a vyučovanie o Európe na školách**. Je dôležité opäť sa zamyslieť nad tým, ako podporovať lepšie prepojenie medzi ľuďmi a EÚ s jej činnosťou, cieľmi a hodnotami a ako zvyšovať zodpovedajúce povedomie. Na dosiahnutie tohto cieľa by sa malo vynaložiť ďalšie úsilie lepšie informovať ľudí o EÚ, najmä počas ich prvého školského vzdelávania, a takisto vo vysokoškolskom vzdelávaní, ako aj v odbornom vzdelávaní a príprave a v kontexte celoživotného vzdelávania.

⁽¹⁾ Parížska deklarácia, 17. 3. 2015.

⁽²⁾ Odporúčanie Rady (2018), ST/9010/2018/INIT.

⁽³⁾ Uznesenie EP (2016) (2015/2138(INI)).

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 228, 5.7.2019, s. 68.

1.5. Na úrovni EÚ a v členských štátoch bolo prijatých mnoho opatrení na zlepšenie situácie a na vnútroštátnej a európskej úrovni je k dispozícii množstvo vynikajúcich materiálov a súborov nástrojov, ktoré by mohli byť zdrojom inšpirácie na usmerňovanie ďalších iniciatív. Je však potrebné zlepšiť prehľadnosť, prístup a všeobecne informácie o tom, čo je dostupné. Výsledky štúdie Európskej komisie z roku 2013 ⁽⁹⁾ dokazujú, že v členských štátoch existuje zjavná politická vôľa zlepšiť kvalitu takýchto informácií, ale ešte zostáva veľa práce.

1.6. EHSV si myslí, že je potrebné **vypracovať novú štúdiu ako rozhodujúci výskum** o skutočnom stave v členských štátoch, pokiaľ ide o vzdelávanie o EÚ na školách a odbornú prípravu a kontinuálny profesijný rozvoj učiteľov. Užitočná by bola analýza existujúcich iniciatív a učebných plánov, najmä na základných a stredných školách, ako aj úsilia organizácií občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov. Štúdia by mohla vychádzať zo štúdie *Learning Europe at school* z roku 2013.

1.7. Mimoriadne nápomocným a potrebným doplnkom štúdie by bol **inventár učebných materiálov, resp. zdrojov**, ktoré sú výsledkom príslušných projektov financovaných EÚ. Na výučbu a učenie sa v škole by sa mohla využiť platforma, ktorá zoskupí všetky tieto rôzne nástroje rozdelené podľa jazyka, vekovej skupiny a témy – možno podobná webovej stránke „Čo robí Európa pre mňa“ (<https://what-europe-does-for-me.eu/sk/home>).

1.8. EHSV si myslí, že **učebné osnovy by sa mali ponímať v širšom rozsahu**, aby zahŕňali aj plán doplnkových školských aktivít, ktorý uznáva cenné vzdelávacie činnosti, ktoré podporujú učenie sa nad rámec tried a predmetov s cieľom predstaviť EÚ v správnej perspektíve mládeži a obyvateľstvu.

1.9. EHSV sa domnieva, že pre každú školu (žiak a učiteľ) **by sa mal vytvoriť malý súbor nástrojov (základný „balík“)**, ktorý by pomohol lepšie všetkých vzdelávať o EÚ. Obsah takéhoto súboru nástrojov by mohol mať rôzne formy a bol by prispôsobený národným a regionálnym danostiam, ako aj osobám s osobitnými potrebami.

1.10. Aby sa prispelo k ďalšej politickej podpore vzdelávania o EÚ, mala by sa na európskej úrovni vytvoriť **skupina odborníkov na vysokej úrovni „Vyučovanie o Európe“**, v ktorej by boli zastúpené členské štáty a renomovaní odborníci. Táto skupina by mohla predkladať politické návrhy a odporúčania na diskusiu ministrov školstva, z ktorej by mohli vyplývať závery Rady.

1.11. **Učitelia zohrávajú dôležitú úlohu ako architekti budúcnosti.** Musia mať lepší prehľad o EÚ a schopnosť vyučovať o Európe žiakov všetkých vekových kategórií. Chýbajú im poznatky o EÚ a niektorí z nich sú neskúsení alebo sa necítia dostatočne kompetentní na to, aby vyučovali túto tému vo svojich triedach. EHSV preto žiada nové zameranie na odbornú prípravu učiteľov na úrovni EÚ a členských štátov a podporu učiteľov, aby využívali existujúci materiál a v plnej miere využívali príležitosti, ktoré ponúkajú nové digitálne technológie.

1.12. **EHSV verí vo víziu**, že mladí ľudia budú vychádzať zo škôl so základnými znalosťami o EÚ, čiže budú mať **určitú gramotnosť v súvislosti s EÚ**. EHSV si uvedomuje, že je dosť náročné vyučovať približne 72 miliónov žiakov navštevujúcich základné a stredné školy v EÚ, ide však tiež o príležitosť, ktorú stojí za to uchopiť. Zahŕňa to pre nich aj možnosť navštíviť európske inštitúcie. Učitelia by takisto mali mať túto príležitosť, aby získali osobitné skúsenosti, diskutovali so zástupcami rôznych organizácií a inštitúcií (ako je EHSV) a vrátili sa domov s lepším pochopením EÚ, jej úlohy, hodnôt a usporiadania.

2. Ponúkaná príležitosť – nová iniciatíva v pravý čas

2.1. EHSV chce využiť príležitosť, ktorú ponúka obnovenie EK a EP, a najmä vymenovanie nového komisára pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport, a nasmerovať osobitnú pozornosť na vyučovanie o Európe v školách.

2.2. EHSV vo svojich predchádzajúcich stanoviskách zdôraznil význam vzdelávania o európskych dejinách, hodnotách, demokracii a úspechoch a význame EÚ ako prostriedku na to, ako dosiahnuť, aby EÚ v očiach svojich občanov viac znamenala. Formálny vzdelávací systém má veľký vplyv na to, ako mladí občania vnímajú svet, a preto je veľmi dôležité rozvíjať ich schopnosť porozumieť Európskej únii.

2.3. Toto stanovisko nadväzuje na stanovisko SOC/612 ⁽⁶⁾ a jeho cieľom je podporiť, posilniť a zintenzívniť výzvy na prijatie opatrení v oblasti vyučovania o EÚ. EHSV v ňom chce klásť väčší dôraz na Európu a vyučovanie o EÚ vo všeobecnosti, a najmä na vyučovanie o Európe v školách.

⁽⁹⁾ Learning Europe at School, štúdia EK, 2013.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 228, 5.7.2019, s. 68.

2.4. Budúcnosť Európy a EÚ budú formovať a rozvíjať naši mladí ľudia: žiaci a študenti, ktorí dnes sedia v školských laviciach a sú ovplyvňovaní svojím okolím, rodinou a priateľmi. Preto je dôležité, aby boli naši mladí ľudia intenzívne zapájaní do tém súvisiacich s EÚ a aby školy poskytovali informácie a umožňovali kritické a konštruktívne diskusie o otázkach týkajúcich sa EÚ.

2.5. Medzi občanmi na úrovni členských štátov je nedostatok informácií o EÚ, o tom, ako funguje a čo robí vrátane informácií o úlohe inštitúcií EÚ a vplyve, ktorý majú politiky EÚ na život občanov Európy. Vzdelávanie ľudí o Európe by mohlo mať podobu osobitného modulu či predmetu alebo by mohlo byť začlenené do rôznych predmetov podľa potreby a poskytovať slobodu rozhodovania vnútroštátnym vzdelávacím orgánom a školám na rôznych úrovniach vzdelávania.

2.6. Úloha škôl a učiteľov a rozsah a spôsob, akým učitelia svojich žiakov vzdelávajú o EÚ, má preto čoraz väčší význam, najmä vzhľadom na narastajúci euroskepticismus v niektorých členských štátoch.

2.7. Spoločnosť má tendenciu očakávať od formálneho vzdelávania v škole stále viac. Týmto vzdelávaním by sa aspoň na úrovni základnej a strednej školy mali žiakom poskytnúť zručnosti a kompetencie, ktoré potrebujú na to, aby mohli kriticky myslieť, naučiť sa interpretovať a analyzovať informácie a utvárať si vlastné názory. Nemalo by teda byť zamerané na memorovanie faktov. Zahŕňa to aj utváranie informovaného názoru o EÚ. Školy však nemôžu robiť všetko samy, takže lepšia koordinácia medzi rôznymi štruktúrami formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania by prispela k úspechu európskeho projektu. Treba tiež povedať, že čím skôr sa mladí ľudia oboznámia s inými aspektmi Európy a získajú „chuť na Európu“, tým viac sa budú cítiť „Európanmi“.

2.8. Zároveň to kladie určité očakávania na učiteľov, ktorým pribúdajú zodpovednosti. Preto je dôležité ďalej podporovať učiteľov sprístupnením praktických vyučovacích súborov nástrojov o EÚ s rozsiahlymi materiálmi pripravenými na použitie, ktoré budú venované rôznym témam, prispôbené rôznemu veku, dostupné vo všetkých jazykoch EÚ a zohľadnia danosti jednotlivých členských štátov.

3. Zodpovednosť EÚ a členských štátov

3.1. Hlavnú zodpovednosť za vzdelávanie a odbornú prípravu nepochybne nesú členské štáty. Európska únia by však vzhľadom na svoju doplnujúcu funkciu mohla zohrávať významnejšiu úlohu pri navrhovaní osobitných opatrení a činností na zlepšenie všeobecných vedomostí o EÚ. EHSV sa domnieva, že teraz je správny čas konať.

3.2. Na základe Parížskej deklarácie, ktorú podpísali vedúci predstavitelia EÚ v roku 2015 ⁽⁷⁾, EHSV považuje odporúčanie Rady z roku 2018 ⁽⁸⁾ za jasný mandát od členských štátov, aby sa vyučovanie a získavanie vedomostí o „Európe“ pevne zaradili do politického programu. Ide o nový východiskový bod pre presadzovanie európskeho rozmeru vyučovania a potrebnej podpory pedagogickým pracovníkom.

3.3. EÚ sa v posledných rokoch intenzívne zaoberá vzdelávaním a odbornou prípravou, ale nedávno sa začala zaoberať aj témou „vyučovania o Európe v škole“.

3.3.1. V rokoch 2011 – 2013 Komisia na žiadosť EP zaviedla iniciatívu *Learning EU @ School*. V roku 2016 nasledovalo uznesenie EP *Získavanie vedomostí o EÚ v škole* ⁽⁹⁾, v ktorom sa výslovne zdôrazňoval význam tejto témy a boli v ňom uvedené konkrétne odporúčania pre úroveň EÚ a členských štátov, ktoré si podľa nášho názoru ešte stále zaslúžia podporu a mali by byť základom nových iniciatív. EHSV uznáva a podporuje iniciatívy EP a Komisie a vyjadruje veľkú nádej, že táto iniciatíva EHSV dá nový a silný impulz novému pokroku.

3.3.2. Rámec EÚ týkajúci sa kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie ⁽¹⁰⁾ sa aktualizoval v roku 2018 a vymedzuje kompetencie, ktoré každý európsky občan potrebuje z hľadiska osobného naplnenia a rozvoja, zamestnatelnosti, sociálneho začlenenia a aktívneho občianstva. Súčasťou revidovaného rámca je aj časť venovaná kultúrnemu povedomiu a prejavu. Zahŕňa to aj nadobúdanie znalostí o miestnej, národnej, regionálnej, európskej a globálnej kultúre a zodpovedajúcich prejavoch vrátane jazykov, dedičstva a tradícií či kultúrnych produktov a porozumenie tomu, ako sa tieto prejavy môžu navzájom ovplyvňovať a ako môžu ovplyvňovať názory jednotlivca. Z tohto by sa mohla čerpať inšpirácia na aktualizáciu učebných plánov aj programov neformálneho a informálneho vzdelávania určených na vzdelávanie ľudí o EÚ.

⁽⁷⁾ Parížska deklarácia, 17. 3. 2015.

⁽⁸⁾ Odporúčanie Rady (2018), ST/9010/2018/INIT.

⁽⁹⁾ Uznesenie EP (2016) (2015/2138(INI)).

⁽¹⁰⁾ Odporúčanie Rady, 2018 (2018/C 189/01).

3.3.3. Program Erasmus, ktorý mal neuveriteľný úspech, by mal naďalej poskytovať príležitosti na získavanie vedomostí o EÚ. Za posledných 32 rokov využilo program Erasmus ⁽¹¹⁾ viac ako 10 miliónov ľudí. V súlade s návrhom Komisie sa v novom programe Erasmus 2021 – 2027 predpokladá dvojnásobný rozpočet v porovnaní s predchádzajúcimi, z necelých 15 miliárd na 30 miliárd, a predpokladá sa podpora činností, v rámci ktorých sa bude vyučovať a vysvetľovať tematika EÚ. Napríklad by sa iniciatívami Jean Monnet mali podporovať činnosti nad rámec vysokoškolského vzdelávania v iných oblastiach vzdelávania a odbornej prípravy.

3.3.4. Existuje niekoľko ďalších dôležitých a úspešných programov EÚ pre mladých ľudí. Iniciatíva DiscoverEU ⁽¹²⁾ ponúka našim mladým ľuďom možnosť cestovať vlakom bezplatne po celej Európe, aby mohli nielen objavovať úchvatnú prírodu a stretnúť sa s podobne zmýšľajúcimi cestovateľmi, ale aj získať väčšiu nezávislosť a sebadôveru, ako aj objaviť nové rozmery svojej identity ako občana EÚ. Európsky zbor solidarity ⁽¹³⁾ je ďalšou iniciatívou EÚ, ktorá mladým ľuďom poskytuje príležitosť vykonávať dobrovoľnícku prácu alebo pracovať vo svojej vlastnej krajine či v zahraničí na projektoch, z čoho majú prospech komunity a ľudia v celej Európe

3.4. Členské štáty zohrávajú vo vzdelávaní ústrednú úlohu. Štúdia Európskej komisie (z roku 2013) ⁽¹⁴⁾ ukazuje, že v členských štátoch existuje zjavná politická vôľa zlepšiť takéto informácie, ale ešte zostáva veľa práce. Štúdia identifikuje, čo u študentov funguje pri rozvíjaní ich porozumenia EÚ, a poskytuje odporúčania adresované Komisii a rôznym zúčastneným partnerom, najmä učiteľom. Niektoré členské štáty začlenili získavanie vedomostí o EÚ do svojich učebných plánov a programov vzdelávania učiteľov. Je však málo preukazné, že to, čo sa o Európe vyučuje, je navrhnuté progresívnym spôsobom tak, aby boli študenti vedení od základných faktov ku komplexnejšiemu porozumeniu. Fungovanie inštitúcií EÚ a rozhodovací proces, ktorý je základom občianskej účasti, je v porovnaní s inými základnými skutočnosťami skôr zanedbávanou témou. Táto dôležitá štúdia je navyše založená na údajoch, ktoré sú staršie ako 10 rokov.

3.5. Vo všetkých členských štátoch existujú určité činnosti, ktoré idú nad rámec národných požiadaviek na získavanie vedomostí o Európe. Školy, mimovládne organizácie, nadácie alebo vysoké školy, ktoré pracujú so školami a učiteľmi, sa už aktívne usilujú zlepšovať spôsob vyučovania o Európe. V celej EÚ máme informované a angažované organizácie, ktoré sa danou témou zaoberajú lokálne. Mnohé iniciatívy sú financované z prostriedkov EÚ, ale nie všetky. Vykonávanie týchto činností ukazuje, že jestvuje dopyt a potreba ďalej rozvíjať podporu získavania vedomostí o Európe.

3.6. Existuje mnoho prebiehajúcich iniciatív týkajúcich sa informácií, ako aj programov občianskej spoločnosti vrátane iniciatív sociálnych partnerov, ale štúdia ⁽¹⁵⁾ Komisie z roku 2013 ukazuje, že informácie a školské programy by mohli byť lepšie štruktúrované.

3.7. Vlastná iniciatíva EHSV *Vaša Európa, váš názor* (YEYS) ⁽¹⁶⁾ je príkladom osvedčených postupov, ktorý stojí za zmienku.

4. Politické návrhy a implementačné stimuly

4.1. EÚ, a najmä nastupujúca Komisia a nový komisár pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport by mali zvážiť, ako spolu s členskými štátmi dosiahnuť nový impulz na podporu intenzívnej všeobecnej diskusie o úlohe vyučovania o Európe v škole.

4.2. Mala by sa vypracovať nová štúdia o súčasnej situácii v členských štátoch, pokiaľ ide o vzdelávanie o EÚ v školách, s cieľom skompletizovať a zaktualizovať vykonávané činnosti, aby sa dosiahla väčšia preukaznosť a poskytli politické usmernenia na jej založenie. Táto štúdia by mala byť základom nových iniciatív zameraných na zhromažďovanie príkladov, porovnávanie rôznych prípadov osvedčených postupov, diskusiu o nich a prezentáciu výsledkov.

4.3. Okrem novej štúdie by Komisia mala vypracovať zoznam všetkých materiálov, resp. zdrojov používaných pri výučbe a získavaní vedomostí, ktoré sú produktom najvýznamnejších projektov financovaných EÚ od roku 2010 a týkajú sa vyučovania o EÚ v škole (napr. projekty financované prostredníctvom iniciatív Jean Monnet so súhrnným opisom každého z nich).

4.4. EHSV požaduje, aby sa vytvorila skupina na vysokej úrovni „Vyučovanie o Európe“ zložená z odborníkov z členských štátov na európskej úrovni s cieľom prispieť k ďalšej politickej podpore vzdelávania o EÚ. Na dobrovoľnom základe by sa mohlo preskúmať, či existujú spoločné spôsoby a prostriedky na vzdelávanie ľudí o základných faktoch a informáciách o európskej integrácii. Okrem toho by mohla vypracovať odporúčania na diskusiu ministrov školstva, z ktorých by mohli vyplynúť závery Rady.

⁽¹¹⁾ EK, Investing in people, máj 2018.

⁽¹²⁾ https://europa.eu/youth/discovereu_sk

⁽¹³⁾ COM(2018) 440 final.

⁽¹⁴⁾ Learning Europe at School, štúdia EK, 2013.

⁽¹⁵⁾ Tamže.

⁽¹⁶⁾ EHSV, Your Europe, your say.

4.5. **Na školách v členských štátoch** by sa tiež mal zaviesť **Deň EÚ** (na dobrovoľnom základe). Táto nová iniciatíva by poskytla príležitosť cielene diskutovať v triedach v celej Európe o témach súvisiacich s EÚ, a to intenzívnym, pozitívnym a prezieravým spôsobom a s využitím a uplatnením zodpovedajúcich súborov nástrojov.

4.6. Iniciatívy a programy občianskej spoločnosti – ako aj tie, ktoré organizujú sociálni partneri – v oblasti vzdelávania na európskej úrovni by mali byť vítané. Mali by byť súčasťou diskusií, vykonávania, prípravy a/alebo výberu balíkov osvedčených postupov na tematickú diskusiu v školách, a takisto do diskusií o význame a budúcej úlohe EÚ ⁽¹⁷⁾. Prebieha mnoho príkladných programov. Ich vplyv by však mohol byť oveľa väčší, ak by boli integrované do širšieho programu školských osnov a činností.

5. Vypracovanie súboru nástrojov pre školy

5.1. Mnohé materiály na vyučovanie o EÚ sú už k dispozícii z viacerých zdrojov. Najmä na úrovni EÚ existuje veľké množstvo materiálov a nástrojov. Nie je však vždy ľahké ich nájsť, najmä keď daná osoba nevie, že existujú. Preto by sa pozornosť nemala zameriavať na vytváranie nových učebných nástrojov. Namiesto toho treba upraviť a zlepšiť tie existujúce (napr. *Kútik na vzdelávanie*) a informovať o nich. To by sa dalo dosiahnuť vytvorením jednotnej online platformy, na ktorej by sa zhromažďovali učebné nástroje zo všetkých týchto rôznych zdrojov.

Učelia budú môcť na platforme vyberať materiály na základe témy a vekovej skupiny, ktorú vyučujú, podobne ako na webovej stránke *what-europe-does-for-me* („Čo robí Európa pre mňa“) ⁽¹⁸⁾, ktorú EP vytvoril pred voľbami do EP v roku 2019.

5.2. Okrem učiteľov majú aj rodičia a iní dospelí významný vplyv na to, ako mladí ľudia vnímajú EÚ. Súbor nástrojov na vyučovanie o EÚ vo formálnom vzdelávaní by preto mal byť sprevádzaný možnosťami celoživotného vzdelávania pre dospelých. Vzhľadom na súčasné problémy s dezinformáciami by to mohlo zahŕňať informovanie ľudí o tom, kde môžu nájsť dôveryhodné informácie o EÚ.

5.3. Vypracovanie súborov nástrojov je spoločnou zodpovednosťou, pričom hlavnú zodpovednosť majú členské štáty. Témy týkajúce sa európskych otázok treba spracovávať predovšetkým na úrovni EÚ a témy týkajúce sa členských štátov zasa na národnej úrovni. Knihy, videá, CD alebo aplikácie budú okrem rozmeru EÚ obsahovať aj národný rozmer. O tom, ako a do akej miery sa budú učebné materiály používať, musia rozhodnúť členské štáty a bude to na zodpovednosti učiteľov a ich príslušnej školy.

5.4. Rozhodujúce je lepšie a intenzívnejšie využívanie existujúcich materiálov, najmä existujúcich odkazov, akým je vynikajúca stránka EÚ *Kútik na vzdelávanie* ⁽¹⁹⁾, na ktorej je výborná prezentácia týchto materiálov.

Na stránke sú prezentované populárne témy pre základné a stredné školy s materiálmi podľa vekových skupín, vedomostnými testami a pomerne veľkým počtom konkrétnych súborov nástrojov, od knížiek s aktivitami, informačných prehľadov, hier a súborov materiálov pre učiteľov, až po videá. Vekové rozdelenie je od skupiny do 9 rokov, až po skupinu nad 15 rokov. Žiaci si tu môžu nájsť hry, súťaže a knižky s aktivitami, ktoré im pomôžu objavovať EÚ zábavnou formou. Aj pre učiteľov môže byť stránka zdrojom takých učebných materiálov pre všetky vekové skupiny, ktoré žiakom pomôžu získať vedomosti o EÚ a jej fungovaní. Takisto môžu čerpať inšpiráciu pre učebné osnovy a objavovať príležitosti na nadväzovanie kontaktov s inými školami a učiteľmi v celej EÚ. Je potrebné, aby sa spolu s členskými štátmi lepšie sprostredkovávali informácie o tom, ako tento materiál využívať.

5.5. Na úrovni EÚ existuje veľká rozmanitosť dostupných materiálov a nástrojov. Ich používanie závisí od množstva kritérií: stupeň školy, predmet, vzdelávací systém a politicko-vzdelávacie osobitosti členských štátov. EHSV však odporúča pripraviť pre každú školu v EÚ základný balík (malý súbor nástrojov) zameraný len na témy a použiť ho na novú intenzívnu osvetu. Tento balík sa má príslušným školám poskytnúť v spolupráci so zodpovednými ministerstvami školstva, ako aj s inštitúciami a organizáciami zainteresovanými v otázkach EÚ, ako sú sociálni partneri, a má obsahovať špecializovanú ponuku daného členského štátu.

Balík by mal byť dostupný online, na webových stránkach škôl, ako aj prostredníctvom regionálnych kontaktných miest a kontaktných miest EÚ a mal by zahŕňať napr.:

— ľahko zrozumiteľnú kompaktnú sadu pozostávajúcu z letáku a brožúry pre učiteľov a študentov ⁽²⁰⁾,

⁽¹⁷⁾ Štúdia *The Future Evolution of Civil Society in EU* by 2030.

⁽¹⁸⁾ <https://what-europe-does-for-me.eu/sk/home>

⁽¹⁹⁾ *Kútik na vzdelávanie*.

⁽²⁰⁾ Príklad z Rakúska: malá a stručná brožúra, rôzna pre učiteľov a študentov, so všetkými európskymi a vnútroštátnymi odkazmi na webové stránky s krátkym komentárom na rôzne témy.

- krátke video alebo krátky film vyrobený pre každú krajinu ľuďmi z danej krajiny,
- výber materiálov ponúkaných na úrovni EÚ a určených na vyučovanie o EÚ v školách, ktoré by mali byť špecificky zamerané na rôzne úrovne škôl (materské, základné, stredné a terciárne školy), ako aj hlavných internetových odkazov vrátane odkazu na *Kútik na vzdelávanie*,
- materiál z členských štátov s konkrétnymi príkladmi osvedčených postupov.

5.6. Ašpiráciou by malo byť, aby každý žiak a študent ukončil školu so základnými znalosťami o EÚ, čiže aby mal v súvislosti s EÚ určitú gramotnosť. EHSV vie, že je dosť náročné mať dosah na približne 72 miliónov žiakov navštevujúcich základné a stredné školy v EÚ a vyučovať ich. To zahŕňa príležitosť pre študentov a žiakov navštíviť európske inštitúcie a získať prehľad o EÚ a jej histórii (Dom európskej histórie). Učitelia by takisto mali mať príležitosť byť v intenzívnom kontakte s inštitúciami EÚ, aby získali osobitné skúsenosti, diskutovali so zástupcami rôznych organizácií a inštitúcií (ako je EHSV) a vrátili sa domov s lepším pochopením EÚ, jej úlohy, hodnôt a usporiadania.

5.7. Táto gramotnosť týkajúca sa EÚ by mala byť podporovaná súborom nástrojov pre rôzne úrovne, napríklad:

- na úrovni základných škôl by sa žiaci mali učiť o kultúrach a tradíciách iných krajín EÚ, o. i. o ich jazykoch, kuchyni, hudbe, sviatkoch, zemepise, krojoch a tancoch,
- na stredoškolskej úrovni vzdelávania by sa študenti mali oboznamovať s konkrétnymi faktami o EÚ a začať nadobúdať zmysel pre občiansku zodpovednosť. Zodpovedajúci súbor nástrojov by mal zahŕňať rôzne témy vrátane dejín EÚ, jej hlavných dosiahnutých výsledkov (napríklad jej príspevok k mieru), jej inštitúcií, politik a volieb, mediálnej gramotnosti a kritického myslenia v súvislosti so spravodajstvom a aktívneho občianstva,
- pre terciárne vzdelávanie by mal súbor nástrojov poskytovať podrobnejšie informácie, napríklad o politikách EÚ, politických štruktúrach, hospodárstve, trhu práce, sociálno-politických otázkach, mobilite, právach a sociálnom partnerstve. Zároveň by mohol zahŕňať špecifické nástroje prispôbené rôznym profesným skupinám, ako sú novinári alebo miestni a regionálni politici.

5.8. Dôležitá a rozhodujúca úloha učiteľov

5.8.1. Učitelia zohrávajú veľmi dôležitú úlohu ako architekti budúcnosti. Rozhodujúci význam má špecifický program pre učiteľov, v ktorom sa budú zohľadňovať osobitné danosti a potreby v členských štátoch. Dnes mnohým učiteľom chýbajú poznatky o EÚ a mnohí z nich sa necítia dostatočne kompetentní na to, aby vyučovali o tejto téme vo svojich triedach.

5.8.2. Učitelia musia mať lepší prehľad o Európe, aby boli schopní vyučovať o nej žiakov od útleho veku. Jedným z cieľov vzdelávania učiteľov by malo byť dosiahnuť, aby lepšie chápali inštitucionálny proces integrácie a boli schopní využívať nový didaktický prístup na objasnenie tohto procesu svojim študentom. Budú sa tiež musieť zaoberať novými didaktickými koncepciami vzdelávania.

5.8.3. EHSV víta zmodernizovanú a centralizovanú platformu s názvom *Kútik na vzdelávanie* ⁽²¹⁾, ktorá bola nedávno spustená na portáli EUROPA. *Kútik na vzdelávanie*, ktorý je zameraný hlavne na žiakov základných a stredných škôl, zoskupuje na jednom mieste hry, kvízy a učebné materiály vyvinuté EK a ostatnými inštitúciami a zameriava sa na EÚ a jej prínosy pre občanov Európy. **eTwinning** je najväčšou sieťou učiteľov na svete. Do siete eTwinning sa zaregistrovalo viac ako 680 000 učiteľov, čo im umožňuje vytvárať spoločné projekty, zlepšovať kompetencie učiteľov a žiakov a má zásadný význam pre budovanie pocitu európskej spolupatričnosti. Učitelia by o tomto nástroji mali byť lepšie informovaní.

5.8.4. EHSV sa domnieva, že by malo byť možné, aby niektoré inštitúcie, ktoré sú finančne podporované EÚ, najmä Európsky univerzitný inštitút a inštitút *College of Europe*, poskytovali odborné vzdelávanie o európskej problematike všetkým školiteľom učiteľov v EÚ. Navyše študenti programu Erasmus+ ⁽²²⁾ a akademickí pracovníci programu Jean Monnet by na školách mali zohrávať dôležitú úlohu a pôsobiť ako vyslanci EÚ.

⁽²¹⁾ Kútik na vzdelávanie.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ C 228, 5.7.2019, s. 68.

5.8.5. EHSV tiež považuje za dôležité, že EK zriadila Učiteľský skúšobný panel zložený z jedného učiteľa základnej školy a jedného stredoškolského učiteľa z každého členského štátu. Jeho členov vybrali zastúpenia EK. Panel poskytuje poradenstvo k obsahu a podobe učebných materiálov pripravovaných útvarmi EK. Táto iniciatíva by mohla byť veľmi užitočná na zabezpečenie toho, aby ponúkané materiály zodpovedali súčasným trendom a potrebám.

5.8.6. Okrem vyučovania o Európe vo vzdelávacom sektore je dôležité, aby boli informácie prístupné aj širokej verejnosti, napríklad vo verejných knižniciach a na iných verejných miestach.

V Bruseli 17. júla 2019

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER
